

Ilmailuliitto 25.10.2025

Antidoping ja kilpailumanipulaatio

Jaakko Laitila/SUEK

Antidopingkoulutuksen sisältövaatimukset

- Puhtaaseen urheiluun liittyvät periaatteet ja arvot
- Urheilutoimijoiden oikeudet ja vastuut, antidopingsäännöstö
- Ankaran vastuun periaate
- Dopingin vaikutukset: fyysiset, sosiaaliset, taloudelliset
- Dopingrikkomukset
- Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa
- Ravintolisien käyttöön liittyvät riskit
- Erivapaus urheilijan lääkityksessä
- Testiprotokolla: virtsa- ja veritesti, Urheilijan biologinen passi
- Testauspooli, ADAMS-järjestelmä ja olinpaikkatiedot
- Dopingia koskevien huolenaiheiden nostaminen esille

**Jokaisella on oikeus puhtaaseen
urheiluun**

Mitä doping on?

Kilpaurheilussa

- Suorituskyvyn parantamista antidopingsääntöjen vastaisesti esimerkiksi kiellettyjä aineita ja menetelmiä käyttämällä
- Valvotaan kansallisella ja kansainvälisellä tasolla
- Rikkomus voi johtaa urheilun toimintakieltoon

Kilpaurheilun ulkopuolella

- Ulkonäkökeskeistä
 - Lihasmassan kasvu
 - Rasvanpoltto
- Ei valvontaa
- Dopingaineiden käyttö ja hallussapito omaan käyttöön ei ole rangaistavaa Suomessa

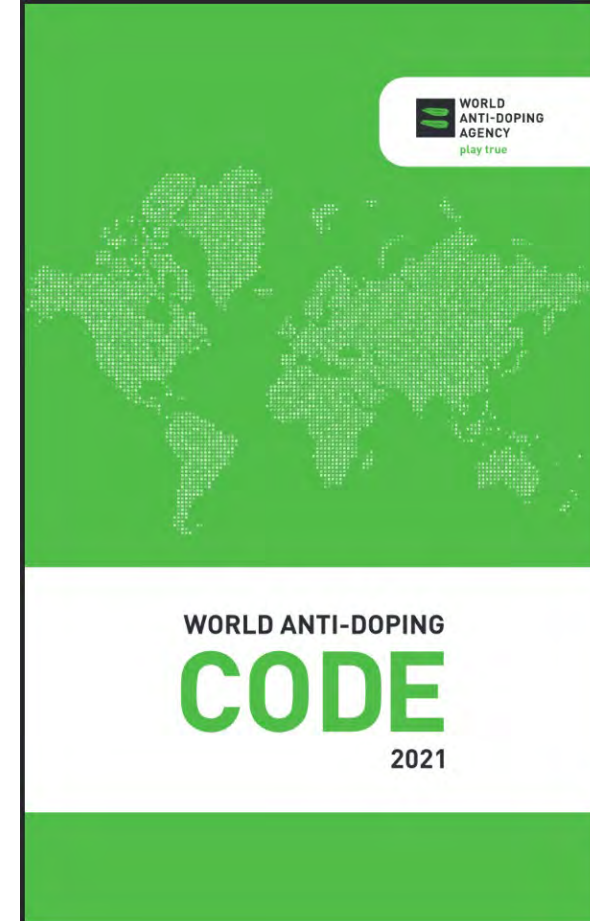
Miksi doping on urheilussa kielletty?

Vastoin reilua kilpailua
Parantaa suoritusta
Haitalliset terveysvaikutukset

Maailman antidopingsäännöstö

Antidopingtoiminta perustuu yhteisiin maailmanlaajuisiin säännöstöihin, joita *kaikki urheilijat ja urheilutoimijat* ovat sitoutuneet noudattamaan.

Tarkoituksena on turvata urheilijoiden oikeus reiluun ja puhtaaseen kilpailuun.

**Keitä urheilun
antidopingsäännöt koskevat?**

Mihin olen sitoutunut?

- Maailman ja Suomen antidopingsäännöstö
- Kansainvälisen lajiliiton antidopingsäännöstö
- Kansainvälisen Olympiakomitean antidopingsäännöstöt
- Kansainvälisen Paralympiakomitean antidopingsäännöstöt
- Lajiliiton kurinpitosäännöt

Sitoudut säännöstöön käytännössä esimerkiksi

- hankkimalla kilpailulisenssin
- osallistumalla järjestäytyneeseen urheilutoimintaan
- lunastamalla jäsenyyden urheiluseurassa

Mitä mieltä huippu-urheilijat ovat?

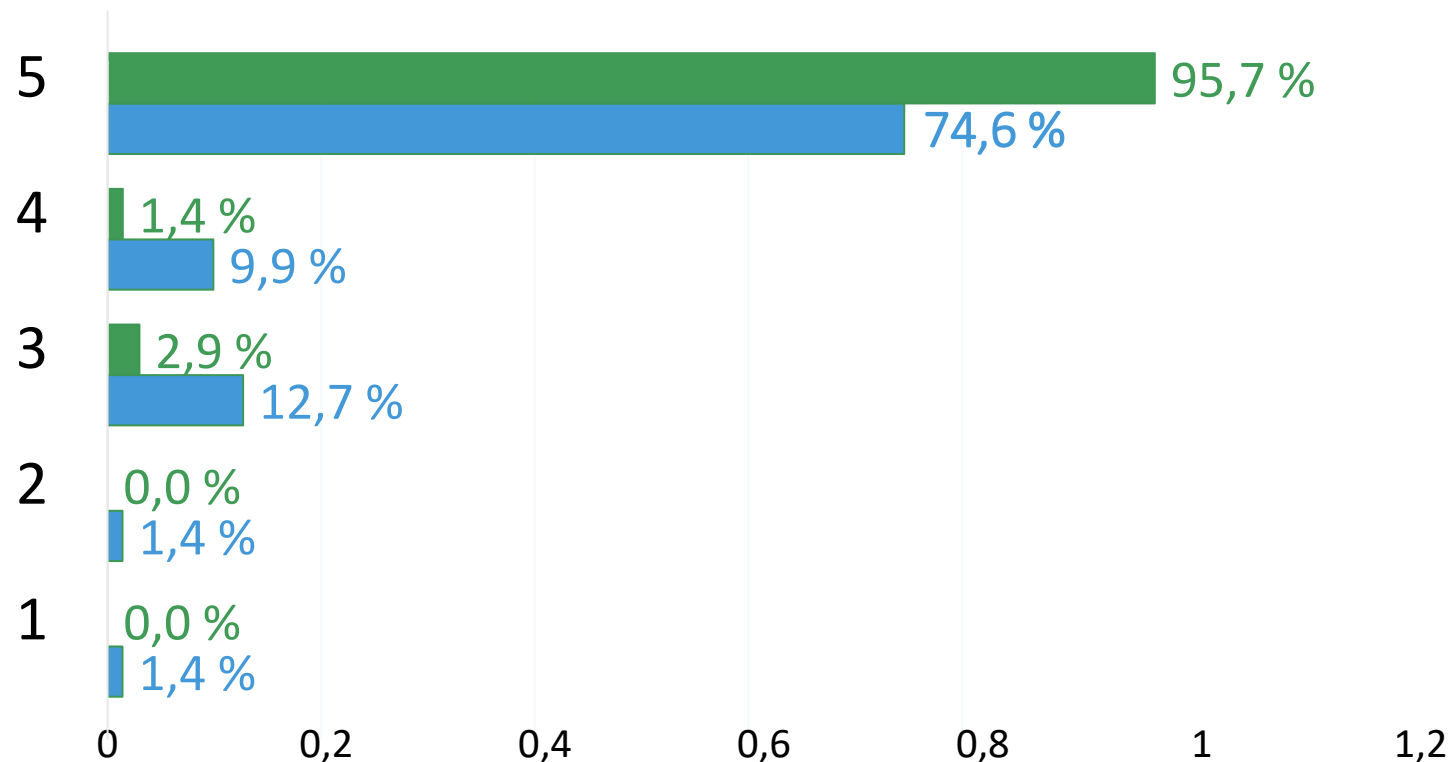
Lajissani voi päästä huipulle ilman dopingia

Kansallisella tasolla

Kansainvälisellä tasolla

Täysin samaa mieltä (5)

Täysin eri mieltä (1)

Lähde: SUEKin urheilijakysely 2022

The background of the slide features a row of doping test vials. The vials are arranged in two rows. The top row shows the red and blue caps of the vials. The bottom row shows the vials themselves, which are clear plastic and contain a yellowish liquid. The vials are labeled 'A' and 'B' in large white letters on red and blue backgrounds respectively. Each label also includes a QR code and the word 'LOCKDOWN'. The vials are slightly out of focus, creating a sense of depth.

Dopingrikkomukset

Dopingrikkomukset

- Muutakin kuin positiivinen testitulos
- Dopingilla tarkoitetaan yhtä tai useampaa antidopingsäännöstössä määriteltyä dopingrikkomusta
- Antidopingsäännöstössä määriteltyjä dopingrikkomuksia on 11
- Kaikkia määriteltyjä dopingrikkomuksia voidaan soveltaa urheilijoihin
- Seitsemän rikkomuksista voi koskea urheilijan tukihenkilöitä, esimerkiksi valmentajia

DOPINGRIKKOMUKSET

Muutakin kuin positiivinen testitulos

Vain urheilija

- **Kielletty aine tai näyttö kielletyn menetelmän käytöstä urheilijan elimistöstä otetussa näytteessä**
- **Kielletyn aineen tai menetelmän käyttö tai yritys**
- **Kieltäytyminen dopingtestistä tai dopingtestin välttely**
- **Olinpaikkatietomääräysten laiminlyönti**

Urheilija ja urheilijan tukihenkilö

- **Dopingvalvonnan tai -testin manipulointi**
- **Dopingaineiden hallussapito**
- **Dopingaineiden ja -menetelmien levittäminen**
- **Dopingin edistäminen**
- **Osasyysllisyys**
- **Kielletty yhteistoiminta**
- **Ilmoituksen tekijän pelottelu tai kostotoimet**

Ankaran vastuun periaate

Vastaat aina siitä, mitä syöt, juot tai mitä elimistöstäsi löytyy mahdollisessa dopingtestissä riippumatta siitä, käytitkö kiellettyä ainetta **tahallaan vai vahingossa**.

**Millaisia seuraamuksia
dopingrikkomuksesta voi tulla?**

Dopingrikkomusten seuraamukset

Seuraamukset vaihtelevat varoituksesta urheilun elinikäiseen toimintakieltoon

Perusseuraamus tahallisesta dopingrikkomuksesta on neljän vuoden toimintakielto

Säännösten mukaisia seuraamuksia

- Tulosten hylkääminen
- Urheilun toimintakielto
- Suorat taloudelliset seuraamukset
- Julkinen tiedottaminen

Muita seuraamuksia

- Kielteiset vaikutukset julkisuuskuvaan
- Epäsuorat taloudelliset menetykset
- Ihmissuhteiden kärsiminen
- Psyykkinen ja sosiaalinen kuormitus

Miten ilmoitan urheilurikkomuksesta?

Ilmoita, mikäli epäilet doping-, kilpailumanipulaatio- tai katsomoturvallisuusrikkomusta tai muuta urheilun eettistä rikkomusta

- Ilmoitus käy helposti netissä ILMO-kanavan kautta
- Ilmoituksen voi tehdä nimettömästi tai nimelläsi
- Käsitellään luottamuksellisesti

Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa

Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa 2024

Kaikkina aikoina kielletyt

- S0. Myyntiluvattomat aineet
- S1. Anaboliset aineet
- S2. Peptidihormonit, kasvutekijät, vastaavat aineet ja mimeetit
- S3. β_2 -agonistit
- S4. Hormoneihin ja aineenvaihduntaan vaikuttavat modulaattorit
- S5. Diureetit ja peiteaineet
- M1. Veren ja sen komponenttien manipulaatio
- M2. Kemiallinen ja fysikaalinen manipulaatio
- M3. Geeni- ja soludoping

Kilpailun aikana kielletyt

- S6. Piristeet
- S7. Huumaavat kipulääkkeet
- S8. Kannabinoidit
- S9. Glukortikoidit

Tietyissä urheilulajeissa kielletyt

- P1. Beetasalpaajat

S6. Piristeet

Kielletty, koska

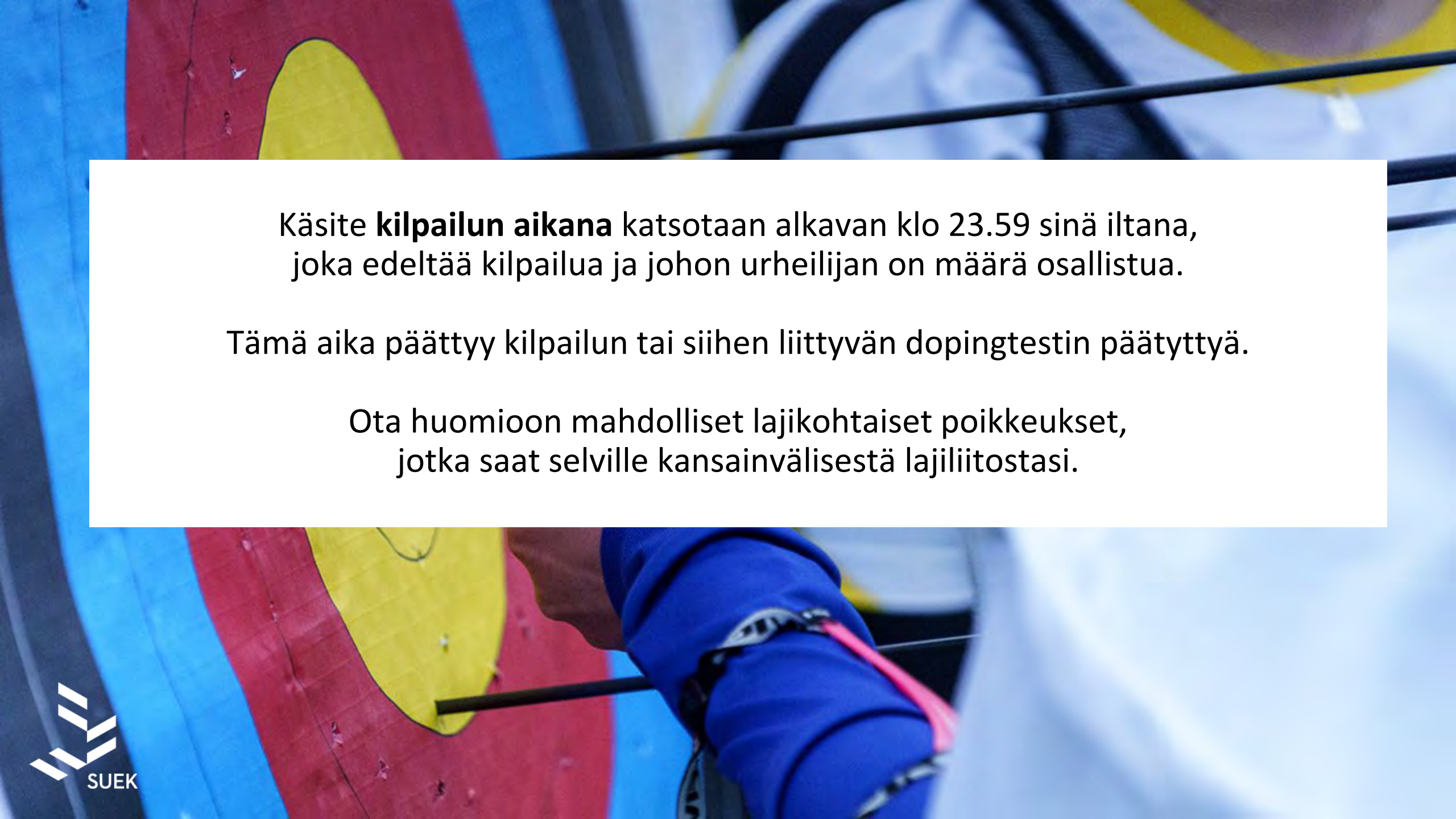
- Lisäävät tehoa, vireystilaa ja kestävyyttä vähentämällä väsymyksen tunnetta
- Toiseksi suurin aineryhmä dopingrikkomuksissa noin 15 prosentin osuudella kaikista rikkomuksista

Mihin lääkkeitä käytetään

- Muun muassa ADHD:n hoitoon, flunssan ja allergian oireisiin
- Viihdekäyttö huumausaineena, voi aiheuttaa riippuvuutta

Mitä huomioitava

- Kielletty vain kilpailujen yhteydessä
- Haittavaikutuksia muun muassa sydämen sykkeen ja verenpaineen nousu, rytmihäiriöt ja suurina annoksina jopa sydäninfarkti

Käsite **kilpailun aikana** katsotaan alkavan klo 23.59 sinä iltana, joka edeltää kilpailua ja johon urheilijan on määrä osallistua.

Tämä aika päättyy kilpailun tai siihen liittyvän dopingtestin päätyttyä.

Ota huomioon mahdolliset lajikohtaiset poikkeukset, jotka saat selville kansainvälisestä lajiliitostasi.

Tehtävä kilpailuaika

Kilpailu alkaa lauantaina klo 15.00. Olet ollut flunssassa ja käyttänyt pseudoefedriiniä tukkoisuuden hoitoon. KAMU-lääkehausta selviää, että varoaika kyseiselle aineelle on 24 tuntia. Milloin sinun tulee lopettaa kyseisen valmisteiden käyttö huomioiden kilpailuajan määritelmä sekä varoaika?

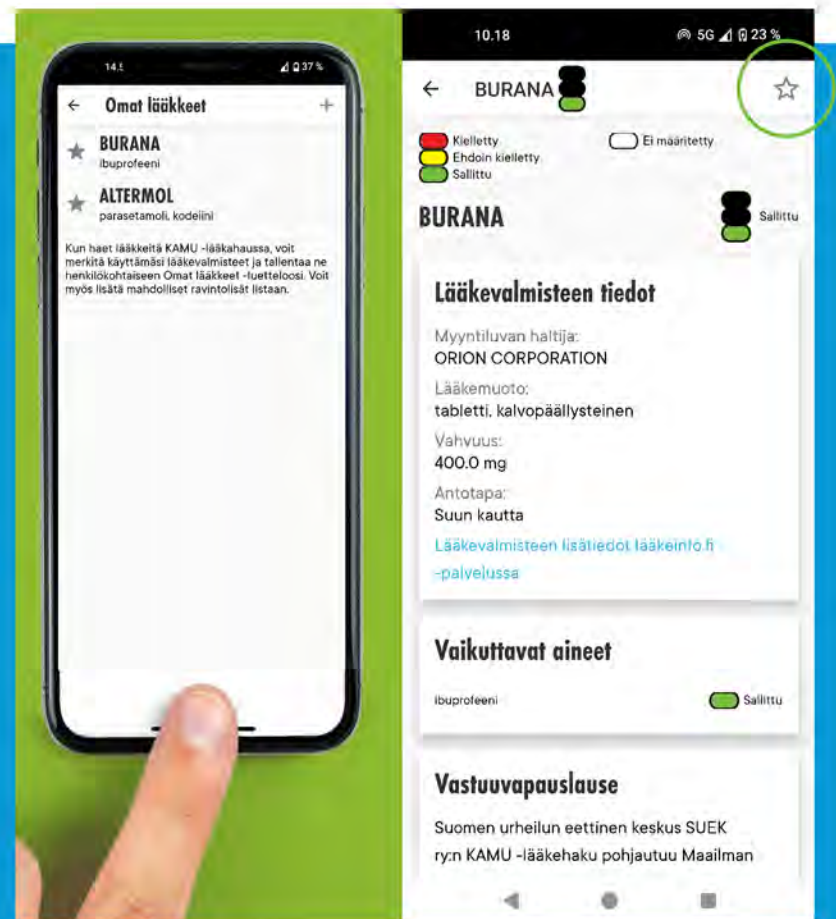
Oikea vastaus: kilpailuaika alkaa perjantaina klo 23.59, eli valmisteiden käyttö tulee lopettaa torstaina klo 23.59 mennessä.

KAMU LÄÄKEHAKU

Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi

Merkitse tähdellä
Omat lääkkeesi

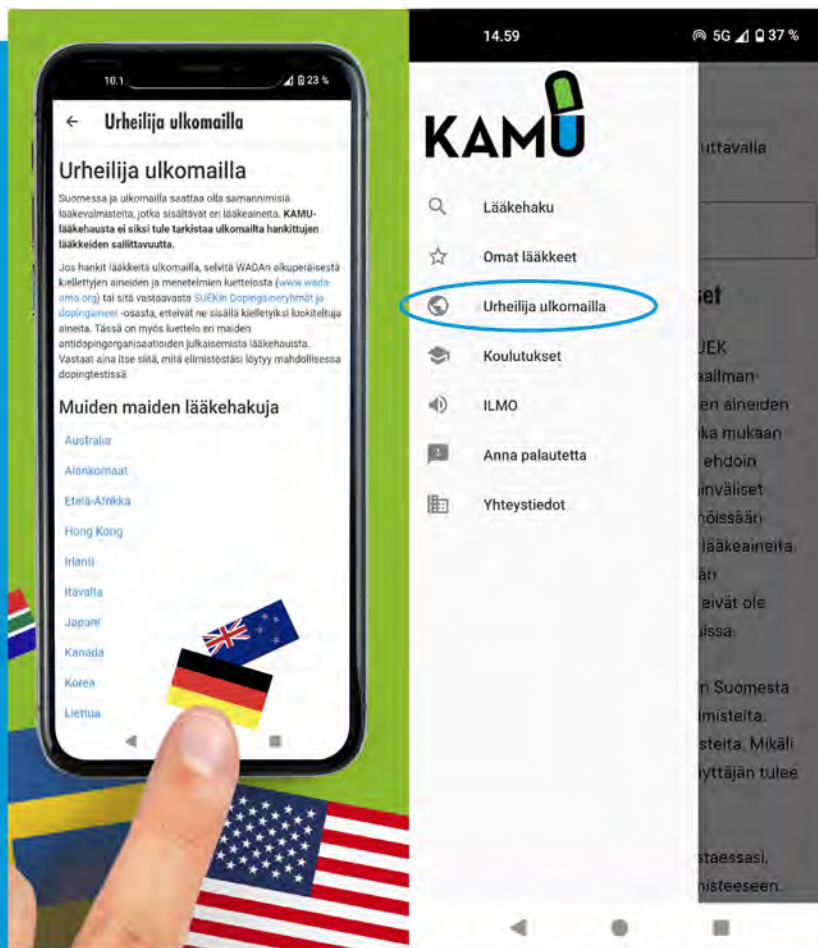
KAMU LÄÄKEHAKU

Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi

Urheilija ulkomailla?

KAMU-mobiiliapista
löydät eri maiden
lääkehaut

Miten KAMU-lääkehakua käytetään?

BURANA?

Kielletty

Sallittu

BURANA

Sallittu

Kielletty

Ehdoin kielletty

Sallittu

Ei määritetty

Lääkevalmisteen tiedot:

Myyntiluvan haltija:

ORION CORPORATION

Lääkemuoto:

tabletti,

kalvopäällysteinen

Vahvuus:

800.0 mg

Antotapa:

Suun kautta

Lääkevalmisteen lisätiedot lääkeinfo.fi -palvelussa

Vaikuttavat aineet:

ibuprofeeni

Sallittu

CIRRUS?

Kielletty

Sallittu

Lääkevalmisteen tiedot:

Myyntiluvan haltija:	ORIFARM
Lääkemuoto:	säädellysti vapauttava tabletti
Vahvuus:	5/120 mg
Antotapa:	Suun kautta

Vaikuttavat aineet:

setiritsiini	 Sallittu
pseudoefedriini	 Kielletty

18 S6.b.

18 Pseudoefedriini on kielletty kilpailun aikana, ja sitä tutkitaan vain kilpailujen yhteydessä otetuista näytteistä. Kilpailuaika alkaa kilpailua edeltävänä iltana klo 23.59 ellei sitä ole toisin määritelty. Virtsan pseudoefedriinipitoisuus ei saa ylittää pitoisuutta 150 mikrogrammaa/ml. WADAn selvitysten perusteella tämä rajapitoisuus ei ylity tavanomaisilla hoidollisilla pseudoefedriiniansiannoksilla (esimerkiksi otettaessa 60 mg:n kapseleita 1 kapseli 1–3 kertaa päivässä, 120 mg:n depottabletteja 1 tabletti 2 kertaa päivässä, tai 240 mg:n depottabletteja 1 tabletti päivässä) mikäli viimeisestä pseudoefedriiniansiannoksesta on kulunut 24 tuntia, eli pseudoefedriinin varoaika on yksi vuorokausi. Varoaika ei koske kuitenkaan urheilijaa, jolla on erivapaus S5 ryhmän diureetin (esim. furosemidi, hydroklooritiatsidi, spironolaktoni) tai peiteaineen käytölle. Tällöin urheilija tarvitsee aina erivapauden myös pseudoefedriinin käytölle myös käytettäessä ennen kilpailua. Pelkkä allerginen nuha tai nenän tukkoisuus ei riitä perusteeksi erivapauden myöntämiseksi pseudoefedriinin käyttöön, sillä niiden hoitamiseksi voidaan käyttää kilpailua edeltävän 24 tunnin aikana sallittujen antihistamiinien lisäksi sallittuja nenäsuihkeita.

Dopingaineryhmät

S6.b. lue ryhmän S6.b. kuvaus, Dopingaineryhmät ja -aineet 2024 -sivulta

BRICANYL?

Kielletty

Sallittu

BRICANYL TURBUHALER

- Kielletty
- Ehdoon kielletty
- Sallittu

Ei määritetty

Lääkevalmisteen tiedot:

Myyntiluvan haltija:	ASTRAZENECA
Lääkemuoto:	inhalaatiojauhe
Vahvuus:	0.25 mg/annos
Antotapa:	Inhalaatioon

Valmiste sisältää aina kielletyn vaikuttavan aineen/aineita: terbutaliinisulfaatti

Dopingaineryhmät

S3. lue ryhmän S3. kuvaus, Dopingaineryhmät ja -aineet 2024 -sivulta

Lääkevalmisteen lisätiedot lääkeinfo.fi -palvelussa

Vaikuttavat aineet:

terbutaliini	S3. Kielletty
--------------	----------------

Erivapaus urheilijan lääkityksessä

Erivapaudesta

Mikäli sairauden hoitoon ei ole saatavilla sallittua lääkettä, urheilussa kielletyille aineelle tai menetelmälle voidaan hakea erivapautta määräajaksi. Erivapauden saamiseksi on tiettyjen ehtojen täyttyttävä.

**Erivapautta haetaan SUEKilta
hakemuslomakkeella liitteineen.**

**Lisätietoja erivapauden
hakemisesta suek.fi**

Kansallisen tason urheilija

Erivapaus haetaan etukäteen

Jos urheilija kuuluu SUEK:n lajikohtaisen tasomäärittelyn piiriin, tulee erivapautta hakea etukäteen (pois lukien sairauden kiireellinen hoito, kuten hätätilanteet)

Erivapaus haetaan takautuvasti

Tasomäärittelyn ulkopuolella olevat urheilijat hakevat erivapautta takautuvasti mahdollisen dopingtestin jälkeen

Myös takautuvaa erivapautta haettaessa tulee erivapauden myöntämisen edellytykset täyttyä

*Erivapautta haetaan SUEK:ltä hakemuslomakkeella liitteineen.
Lisätietoja erivapauden hakemisesta suek.fi*

Kansainvälisen tason urheilija

Kansainvälisen tason ja kansainvälisiin tapahtumiin osallistuvien urheilijoiden erivapauksista vastaa kansainvälinen lajiliitto tai suuren urheilutapahtuman järjestäjä.

- **Urheilijan tulee selvittää kansainvälisen tason urheilijan määritelmä ja erivapauskäytäntö omalta kansalliselta tai kansainväliseltä lajiliitoltaan**
- **Erivapautta haetaan kansainväliseltä lajiliitolta etukäteen (englanniksi)**
- **SUEKin aiemmin myöntämä erivapaus ei ole automaattisesti voimassa, mikäli urheilija nousee kansainvälisen tason urheilijaksi.**

Urheilija ulkomailla

Huomioi ennen matkaa

- ✓ Lista käytetyistä lääkkeistä
- ✓ Sallittujen lääkkeiden pakkaaminen mukaan kotimaasta
- ✓ Mahdollisten erivapauksien voimassaolon tarkistaminen

Huomioi matkalla

- ✓ Ulkomailta ostettujen lääkkeiden sallittavuuden tarkistaminen
- ✓ Lääkkeiden ostaminen ulkomailta
- ✓ Lääkärillä käynti ulkomailla
- ✓ Testaus ulkomailla

Ravintolisät

Dopingrikkomuksen riski

Ravintolisiä käytettäessä huomioi, että

- kiellettyjä aineita voidaan mainita valmisteiden tuoteselosteissa
- valmiste saattaa sisältää kiellettyjä aineita, joita ei mainita tuoteselosteissa
- valmisteet saattavat sisältää kiellettyjä aineita epäpuhtauksina
- kasviuutteita sisältävien valmisteiden ainesosista vain pieni osa tunnetaan

Ravintolisien käyttöön liittyy dopingrikkomuksen riski

Vastuu on aina urheilijalla

Kuinka kannattaa toimia?

- Ole erityisen tarkkana, jos ravintolisän
 - mainostetaan parantavan suoritusta, lisäävän lihasvoimaa tai harjoitusten tehoa, nopeuttavan palautumista tai rasvojen palamista
 - hankinta tapahtuu ulkomailta internetin kautta
 - koostumus on huonosti tunnettu
- Tarkista, onko ravintolisän tuoteselosteessa mainittu kiellettyjä aineita
- Käytä mahdollisuuksien mukaan apteekista hankittuja kotimaisen ja luotettavan valmistajan tuotteita

SUEK ei luokittele ravintolisiä kielletyiksi tai sallituiksi

Dopingvalvonta

Ajatuksia dopingvalvonnasta?

Mitä dopingvalvonta on?

- Virtsa- ja verinäytteitä kilpailuissa ja kilpailujen ulkopuolella
- Urheilijan pitkäaikaista seuranta, biologinen passi ja olinpaikkatietojärjestelmä
- Näytteiden pitkäaikaissäilytystä 10 vuotta ja uudelleen analysointia
- Yhteistyötä kansainvälisten toimijoiden kanssa
- Tiedustelua ja tutkintaa

Näytetyypit

Virtsatestit

- Analysoidaan kiellettyjen aineiden luettelon mukaiset aineet
- Saadaan steroidiprofiili pitkäaikaisseurantaan

Veritestit

- Dopingtesti esim. kasvuhormonin ja veren manipulointiin liittyvien menetelmien löytämiseksi
- Pitkäaikaisseuranta urheilijan yksilölliseen profilointiin eli Urheilijan biologinen passi
 - Kerätään useita verinäytteitä pitkällä aikavälillä
 - Ei ole itsessään dopingtesti, mutta veriprofiilin avulla voidaan osoittaa dopingin käyttö

Kuivaverinäyte

Urheilija dopingtestissä

Oikeudet

- ✓ Ottaa yksi edustaja ja/tai tulkki mukaan testiin
- ✓ Nähdä testaajan valtuutuskortti
- ✓ Lykätä ilmoittautumista hyväksyttävistä syistä
- ✓ Saada lisätietoa testistä
- ✓ Pyytää muutoksia testaukseen, jos kyseessä on vammais- tai alaikäinen urheilija
- ✓ Saada testaukseen liittyvät kommentit kirjatuksi testipöytäkirjaan
- ✓ Saada pöytäkirja itselleen
- ✓ Poistua testipaikalta vain luvalla ja valvonnassa

Velvollisuudet

- ✓ Ilmoittautua testipaikalle välittömästi
- ✓ Esittää kuvallinen henkilöllisyystodistus
- ✓ Noudattaa testausmenettelyä, muuten se voidaan katsoa dopingrikkomukseksi
- ✓ Pysyä dopingtestihenkilöstön valvonnassa testin päättymiseen asti

Testitilasto 2023

2 410

Näytettä kansallisesti
joista

159

Verinäytteitä

8

Dopingrikkomusta

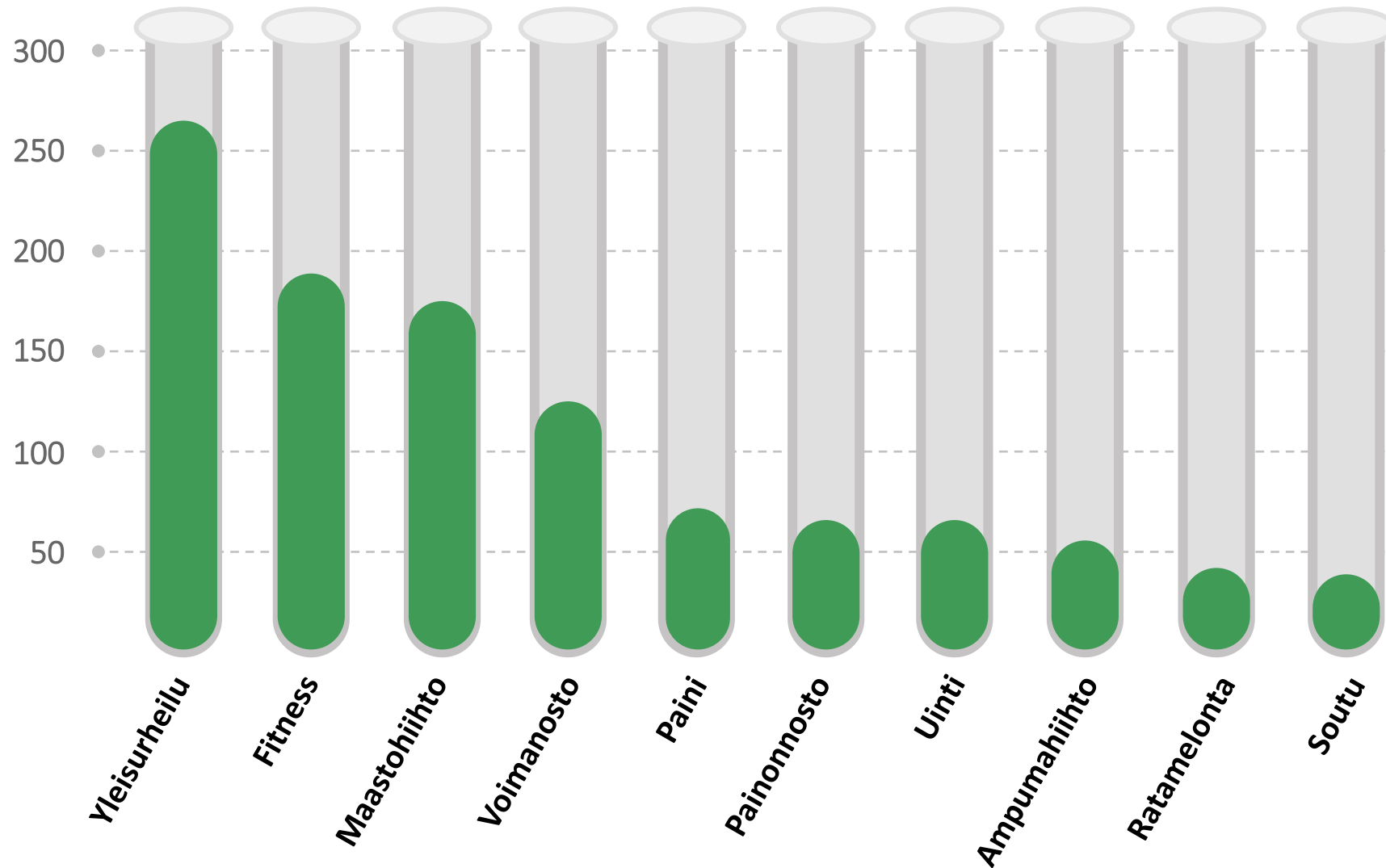
Paljonko SUEK testaa?

Testatuimmat yksilölajit

PALJONKO SUEK TESTAA?

Testatuimmat yksilölajit 2023

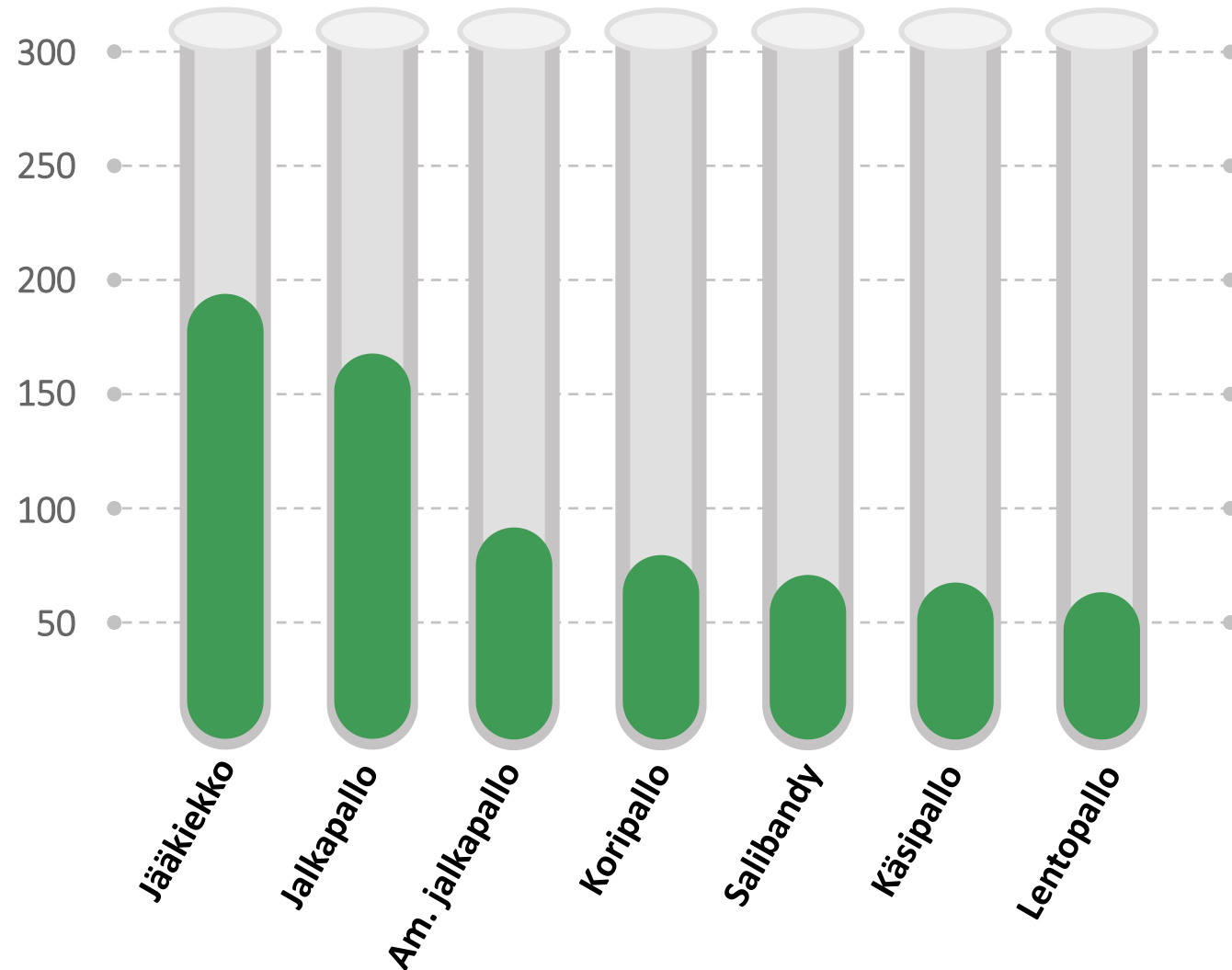
Paljonko SUEK testaa?

Testatuimmat joukkuelajit

PALJONKO SUEK TESTAA?

Testatuimmat joukkuelajit 2023

Mitä minä voin tehdä?

Urheilijan rooli

- Tunne sinua koskevat antidopingsäännöt ja noudata niitä
- Ymmärrä oikeutesi ja velvollisuutesi
- Tarkista aina käyttämiesi valmisteiden sallittavuus
- Hae tarvittaessa erivapautta
- Ilmoita aina dopingrikkomusepäilyksistäsi SUEKille ja avusta tutkinnassa, jos sinulta pyydetään apua
- Viesti kantasi reilun kilpailun ja puhtaan urheilun puolesta

KILPAILUMANIPULAATIO

Kilpailumanipulaation määritelmä

- *”Tarkoituksellista järjestelyä, toimenpidettä tai laiminlyöntiä, jolla pyritään vaikuttamaan urheilukilpailun lopputulokseen tai kulkuun poistamalla osittain tai kokonaan urheilukilpailun luonteeseen kuuluvaa ennakoimattomuutta siten, että sillä saavutetaan kohtuutonta etua itselle tai muille.”*
- Euroopan neuvosto 2014

Onko lajissasi kilpailumanipulaatiota?

Miten lajiasi voidaan manipuloida?

Etsi omaan lajiisi liittyvää uutisointia kilpailumanipulaatiosta

Millaisia uutisia löytyi?

Kilpailumanipulaation muodot

Kilpailumanipulaatiota vai ei?

- Tallimääräysten antaminen ja noudattaminen
- Joukkuetaktiikan toteuttaminen
- **Ennalta sovittu tapahtuma tai lopputulos**
- Tietyn urheilijan suosiminen arvostelulajien tuomaroinnissa
- **Välineiden ja varusteiden parantelu tai suorituspaikan muokkaaminen**
- Vammaisurheilun luokittelussa huijaaminen

Vilpillistä vaikuttamista tuloksiin

Motiivit

- Vedonlyönti
- **Kilpailumenestys**
- Rahanpesu
- Keskeinen tekijä usein raha

Kilpailumanipulaatio voidaan jakaa urheilu- ja vedonlyöntiperustaiseen manipulaatioon

Miten ja kuka

Tarkoitukselliset virheet, tuomarien tarkoitukselliset ratkaisut, painostus manipulointiin

- Yksittäinen pelaaja tai urheilija
- Taustahenkilö, esimerkiksi valmentaja
- Erotuomari tai toimitsija
- Kuka vain, joka voi vaikuttaa kilpailun tai tapahtuman kulkuun

Kilpailumanipulaation torjunta

Ilmoita epäilemästäsi kilpailumanipulaatiosta

- Ilmoitus käy helposti netissä
- Ilmoituksen voi tehdä nimettömänä tai omalla nimellä
- Käsitellään luottamuksellisesti
- Urheilun ja urheilijoiden suojeleminen on jokaisen toimijan velvollisuus

SUEKin palvelut

Tarkista Suomesta saatavien resepti- ja itsehoitolääkevalmisteiden sallittavuus urheilussa.

Ilmoita, mikäli epäilet doping-, kilpailumanipulaatio- tai katsomoturvallisuusrikkomusta tai muuta eettistä rikkomusta urheilussa ILMO-raportointikanavassa.

Verkkokoulutukset

Opi ja varmista tietosi **antidopingasioista**
Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen avulla.
Verkkokoulutus soveltuu kaikille urheilutoimijoille.

Opi ja varmista tietosi **kilpailumanipulaation** torjunnasta Reilusti paras -verkkokoulutuksen avulla.